

L'Associació Internacional d'Educadors Socials (AIEJI)

Present, passat i futur

Antoni Julià¹

L'article exposa dos temes relacionats amb l'associacionisme professional a nivell internacional. Per un costat s'exposa la necessitat de l'existència d'una associació internacional d'Educadors Socials que pugui ser element de referència i de contrast per les organitzacions professionals del diferents països del món a on existeix l'educació Social, tot, donant una visió del procés que ha seguit des dels seus inicis l'Associació Internacional d'Educador Socials (AIEJI). Per un altre, es revisa el funcionament d'aquesta organització internacional i es fan algunes propostes per què pugui complir les necessitats que la professió precisa. S'afirma que cal assegurar el funcionament de l'AIEJI sinó caldrà buscar altres alternatives per tenir la referència internacional en la practica professional dels Educador Socials.

No es pot dedicar un número del *Quaderns d'Educació Social* sobre la dimensió europea d'aquest tema sense fer una referència a l'Associació Internacional d'Educadors Socials (AIEJI).

M'agradaria començar aquest article parlant de com l'existència d'una organització professional supraestatal o supranacional respon a una necessitat estructural per al desenvolupament de la professió.

Tot procés humà necessita mantenir per al seu desenvolupament relacions que, d'una banda, et facin sentir bé, que acullin, i per una altra, altres que exigeixin, que limitin. Això comporta que es vagin establint sèries d'estructures triangulars en les quals els angles d'aquests triangles estan representats per l'individu, la funció que acull i la que exigeix. Aquesta sèrie de triangles

Que es vagin establint sèries d'estructures triangulars en les quals els angles d'aquests triangles estan representats per l'individu, la funció que acull i la que exigeix

¹ Educador Social, membre de la Junta de Govern del CEESC i director de l'oficina europea de l'AIEJI

*Si aquestes
dues funcions no
estan presents
en la construcció
d'una professió,
aquesta corre el
risc de quedar
recolzada en
elements
narcisistes i
deixar de
complir la seva
funció*

comença per l'individu i gràcies al procés que generen sobre ell aquestes dues funcions pot anar cap a l'autonomia i, per tant, accedir a la vida social. Aquest procés es pot anar fent extensiu a tot procés humà, de les organitzacions i de les institucions i, per tant, també en el desenvolupament de les professions. En aquests processos han d'existir elements satisfactoris, de com es desenvolupa la professió, però també moments d'exigència conceptual, social, econòmica... que tornin a fer que la professió estigui arrelada a la realitat, complint la funció per a la qual ha estat pensada. Si aquestes dues funcions no estan presents en la construcció d'una professió, aquesta corre el risc de quedar recolzada en elements narcisistes i deixar de complir la seva funció. El procés de triangulació es pot fer per molts camins, com poden ser el de l'anàlisi de la pràctica educativa, de la formació teòrica... Però, tot i introduint-hi aquests elements d'exigència, la professió es pot abandonar a una autocomplaença, pensant que al país es fa un dels millors treballs socioeducatius, que porta, en forma de xovinisme (podríem dir-ne també corporativisme local), a manifestar nous comportaments narcisistes que demanen la presència d'un nou tercer element que ens doni la referència. És aquí on es veu l'oportunitat de l'existència d'una Associació Internacional d'Educadors Socials a fi que, segons les necessitats de cada col·lectiu, pugui fer les funcions esmentades.

*si no existís una
organització
internacional de
la nostra
professió,
l'hauríem
d'inventar*

Fins a tal punt crec en la necessitat de la seva existència, que m'atreveixo a afirmar que, si no existís una organització internacional de la nostra professió, l'hauríem d'inventar.

ELS ORÍGENS²

Penso que així ho van percebre aquells educadors alemanys i francesos que l'abril de l'any 1949,³ agrupats per Henri van Etten

² Les referències històriques són tretes de diferents documents elaborats per l'AIEJI en els últims quinze anys, escrits per membres del Comitè Executiu d'aquesta organització. Per a aquelles persones interessades en la història de l'AIEJI, aquesta organització ha dipositat la seva documentació fins a l'any 1997 al Conservatoire National de Archives et de l'histoire de l'Education Spécialisée (CNAHES) (55, rue de Brancion / F-75.015-PARÍS / Fax: 00 33 1 44 07 02 33).

³ Les referències que tinc són de dos documents: un elaborat per la mateixa AIEJI i l'altre per Jacques Leblanc, antic membre del Comitè Executiu de l'AIEJI. El primer diu que va ser l'any 1949 i el segon l'any 1948.

(per la part alemanya) i Henri Joubrel (per la part francesa), van reunir-se en una trobada internacional a Spire (Alemanya) per parlar dels joves en situació de dificultat.

No cal ser gaire agut per comprendre que en aquells moments, just després de la Segona Guerra Mundial, el joves francesos i alemanys devien presentar moltes dificultats en la seva vida quotidiana i que les persones que entomaven aquestes situacions necessitaven veure quines eren les referències que prenien cada un d'aquests dos grans països implicats i enfrontats en aquella contesa. Altres països com Holanda i Bèlgica s'hi van adherir en posteriors reunions dels anys 1950 i 1951. Va ser finalment en la reunió del març de 1951 a Freiburg-im-Breisgau (Alemanya) on els participants decidiren la creació de l'**Associació Internacional d'Educadors de Joves Inadaptats**. Aquest nom, per l'abreviatura de les seves paraules, va donar peu a l'acrònim AIEJI.

El nom, que en aquests moments fa mal als ulls quan es llegeix i a les orelles quan s'escolta, és fruit d'un moment determinat de la història i d'una època en la qual l'atenció a les persones es feia més des de la bona voluntat i amb la intenció de fer el bé (beneficència) que no pas per motius de dret i de justícia. Aquesta dinàmica comportava la necessitat d'establir una terminologia com la d'*inadaptat*, que situa les persones amb qualsevol necessitat diferent en una situació de marginació, d'exclusió, i carrega la responsabilitat de la dificultat sobre ells; alhora col·loca aquells que *fan el bé* del costat bo de la societat, allà cap on s'ha de portar aquestes persones perquè siguin *adaptades*. Des del 1951, en què es va crear l'Associació Internacional, fins a l'any 1997, en la qual es va canviar el nom per Associació Internacional d'Educadors Socials,⁴ havien passat moltes coses al món perquè aquest canvi no es fes abans, però d'això en parlarem a l'apartat següent quan escrigui sobre el present.

*El nom és fruit
d'un moment
determinat de la
història i d'una
època en la qual
l'atenció a les
persones es feia
més des de la
bona voluntat i
amb la intenció
de fer el bé
(beneficència)
que no pas per
motius de dret i
de justícia*

11

⁴ A la reunió del Comitè Executiu de l'AIEJI, celebrada a Madrid la primavera de l'any 1996, jo mateix vaig fer la proposta del canvi de nom i va ser objecte de la repetició (jo, en aquells moments, estava convidat a la reunió i no n'era membre orgànic) d'una discussió que ja havien tingut a partir d'una proposta feta per Lars Steinov de la LS (Associació d'Educadors Socials de Dinamarca).

*Al congrés de
Versalles
(1970).
Per primera
vegada, es
parla formalment
del que
posteriorment
serà l'educador
social*

Podríem posar en aquest període, que he anomenat els orígens, els primers vint anys, fins al congrés de Versalles (1970), on el tema va ser: **El rol social dels educadors de joves inadaptats**.⁵ Per primera vegada, es parla formalment del que posteriorment serà l'educador social; això no va ser una casualitat ja que aquell congrés se situa després del maig de 1968, on es van contestar totes aquelles idees que amaguen paraules com educadors de joves inadaptats, que introdueixen la idea que la inadaptació és un fenomen inherent a la persona i no també, i d'una manera important, de l'organització social. Malgrat que es notava la llavor d'aquell moviment, a l'associació internacional no va acabar de germinar, ja que el tema, tot i incloent la idea que l'educador té algun paper en l'evolució social, manté el terme excloent i marginador de *joves inadaptats* i, en conseqüència, una certa actitud de paternalisme.

12 *És possible que
els dirigents de
l'Associació
Internacional
d'aquells
moments
estiguessin
massa
identificats en el
procés seguit
durant els
orígens i que no
poguessin fer el
canvi que
necessitava*

És possible que els dirigents de l'Associació Internacional d'aquells moments estiguessin massa identificats en el procés seguit durant els orígens i que no poguessin fer el canvi que necessitava. Faig aquesta hipòtesi recordant converses amb André Klock, un educador molt relacionat amb l'associació en aquells moments (1967) i que va ser membre del seu Comitè Executiu en algun moment. Aquestes converses van tenir lloc en el marc de treball, ja que jo treballava amb ell com a educador social (especialitzat) a l'Institut Pedotechnique de Saint Simon de Toulouse (França), i en aquells moments la seva dissensió amb l'AIEJI el va portar a crear una alternativa amb el nom d'Institut Internacional d'Educació Especialitzada (IIES), en la qual, per la proximitat amb ell, m'hi vaig trobar involucrat en els seus inicis.

Em sembla important destacar dues coses d'aquest període, ja que seran rellevants per a l'anàlisi del present que vindrà a continuació. Una és la gran influència dels francesos o de la seva cultura en l'origen dels seus presidents,⁶ ja que, exceptuant el primer, Mulock Houver, que era holandès, la resta han estat francesos; l'altra és el fet que els adherents a l'associació

⁵ Vegeu l'Annex 1: *Els congressos de l'Associació Internacional d'Educadors Socials (AIEJI)*.

⁶ Vegeu l'Annex 2: *Relació de presidents de l'Associació Internacional d'Educadors Socials (AIEJI)*.

internacional havien de ser associacions nacionals de professionals representatives dels educadors, i només es permetia la presència de socis individuals (fins a quatre persones físiques) d'aquells països on no hi havia constituïda una associació. Aquest últim fet feia que l'AIEJI fos una organització realment representativa del col·lectiu professional internacional.

EL PRESENT

Si els orígens els he emmarcat entre els anys 1951 i 1970, el present el situaria des d'aquell any fins a aquests moments. Durant els últims anys d'aquest període he seguit l'evolució de l'Associació Internacional des d'una privilegiada primera fila, ja que des del 1997 sóc membre electe del seu Comitè Executiu. Del 1997 al 2001, com a representant del CEESC i de la Federació Estatal d'Associacions Professionals d'Educadors Socials (FEAPES),⁷ i des del 2001 com a representant, juntament amb Jordi Usurriaga, del CEESC. L'associació estatal té Manuel Gil com a representant.

Aquesta presència durant els últims sis anys i la presència anterior, per tal de preparar aquesta articulació, en l'òrgan directiu de l'AIEJI penso que em donen suficients elements per analitzar aquest llarg període.

L'AIEJI ha patit el mal del qual es contagien una gran part de les ONG internacionals basades en el voluntarisme, que té molt a veure amb operacions de prestigi personal, fent que es confonguin les coses que es fan pel propi treball com a coses que es fan per l'ONG, fent que les accions del propi treball quedin revalorades per l'aportació de prestigi que comporta socialment el fet de ser directiu d'una organització que porta l'adjectiu d'internacional. Tenint en compte que l'economia d'aquestes organitzacions és fràgil perquè viuen de les quotes del socis, l'esforç que cal esmerçar per fer-les funcionar és molt gran, i una manera de donar-los vida és que es produeixi aquesta confusió entre el que és particular i el que és orgànic, que finalment es tradueix en una vida falsa de la qual en treuen beneficis secundaris tant les

Podem destacar dues coses. Una és la gran influència dels francesos o de la seva cultura i l'altra és el fet que els adherents a l'associació internacional havien de ser associacions nacionals de professionals representatives dels educadors

L'AIEJI ha patit el mal del qual es contagien una gran part de les ONG internacionals basades en el voluntarisme,

⁷ La FEAPES, com a organització estatal representativa dels educadors socials, va ser substituïda l'any 2001 per l'Associació Estatal d'Educació Social (ASEDES).

persones com les institucions, en detriment de la mateixa organització. De tot això n'hi ha diversos exemples, però el més significatiu és el recull d'activitats de l'AIEJI presentat pel president a l'Assemblea de Barcelona, en la qual figuren com a activitats internacionals de l'associació totes les que ha fet el seu president des del seu lloc de treball.⁸

La relació de França amb l'AIEJI

La professió a França va tenir un desenvolupament important i es va crear una associació amb el nom d'Associació Nacional d'Educadors de Joves Inadaptats (ANEJI), un nom molt pròxim al de l'associació internacional. Aquesta organització professional, que va estar molt activa durant els primers anys seixanta, va anar perdent impuls fins a la seva desaparició al voltant dels anys 1990, sense que cap altra iniciativa s'hagi consolidat fins ara per substituir-la. La professió s'ha anat estructurant a partir d'associacions per àmbits de treball: educadors de centres residencials, educadors de medi obert, educadors de prevenció, educadors tècnics (que fins i tot tenen una formació específica), etc.; això ha fet que es perdés la unitat del col·lectiu professional i que quedés sense representacions formals. Un exemple molt palès i pròxim en el temps ha estat l'absència de representants francesos al Simposi Europeu d'Associacions Professionals d'Educadors Socials,⁹ on, malgrat la importància de les pràctiques educatives del professionals francesos, no poden afrontar unitàriament el repte que significa la presència dels educadors europeus a l'hora de participar en la creació de criteris sobre les qualificacions professionals que han de regular la lliure circulació de professionals dins de la Unió Europea.

Si parlo del col·lectiu d'educadors francesos i no dels alemanys, és justament perquè aquells han tingut en l'orientació de l'AIEJI un protagonisme destacat en l'orientació de l'associació internacional i han ocupat la seva presidència pràcticament des del començament.

14 *Si parlo del col·lectiu d'educadors francesos i no dels alemanys, és justament perquè aquells han tingut en l'orientació de l'AIEJI un protagonisme destacat en l'orientació de l'associació internacional*

⁸ Es pot consultar la memòria d'activitats presentada pel president Gustavo Velastegui a l'Assemblea General de l'AIEJI. Barcelona, juny 2001.

⁹ Hi ha una àmplia informació d'aquest simposi en aquest número de Quaderns d'Educació Social.

Podem afirmar, sense cap mena de dubtes, que l'AIEJI durant molt temps ha estat francocèntrica.

La nova orientació dels socis de l'AIEJI

La pèrdua d'impuls de l'ANEJI francesa, amb la seva posterior desaparició, i les reiterades presències de presidents de cultura francesa segurament van ser, a més a més del fet on va tenir lloc el canvi, un dels factors determinants que van motivar que en el Congrés de Nova York (1990) es produís una nova orientació pel que fa referència als integrants de l'Associació Internacional. Si bé fins aleshores la condició més important per adherir-se a l'AIEJI era que fossin associacions professionals nacionals, amb el canvi d'estatuts introduïts a l'Assemblea General de Nova York es constitueixen tres tipus de socis:

- Socis a: les associacions nacionals d'educadors.
- Socis b: les organitzacions que es dediquen a l'atenció a les persones.
- Socis c: qualsevol persona vinculada a l'educació social.

En un document de l'AIEJI,¹⁰ fent referència a l'evolució dels països participants, es llegeix: "Inicialment les associacions afiliades eren Bèlgica, França, Holanda i la República Federal Alemanya; des d'aleshores moltes associacions s'han creat i s'han adherit a l'AIEJI, actualment n'hi ha 34 (juliol de 1991)."

15

Tot i que aquest document no porta data, aquesta sí que consta en la referència al nombre d'associacions que estaven associades a l'AIEJI, que correspon a l'any següent de l'Assemblea General de Nova York. Actualment, segons les dades de l'Assemblea General de Copenhaguen (maig 2003), la composició dels associats a l'AIEJI és la següent:

- Socis tipus a: 10
- Socis tipus b: 46
- Socis tipus c: 26

Això indica que en 12 anys hi ha 21 associacions menys afiliades.

Això indica que en 12 anys hi ha 21 associacions menys afiliades

¹⁰ Notes històriques de l'AIEJI. Editat per l'AIEJI, sense data.

*l'orientació que
l'AIEJI manté
actualment la fa
poc
representativa
del col·lectiu
professional del
món*

Si tenim en compte que el CEESC i ASEDES de l'Estat espanyol, ADESU i Grupo del Sur de l'Uruguai, i EFSHAR d'Israel són incorporacions posteriors a aquella data, des del 1991 s'han perdut 28 organitzacions professionals dins de l'AIEJI. Aquest fet, que correspon a una política determinada, encara que no hi hagi constància d'aquesta intenció, ha fet que l'AIEJI, com a organització representativa dels educadors socials, hagi perdut d'una manera clara pes específic.

A l'inici de la Presidència de Daniel Dupied, francès (1985-1994), a França encara existia l'ANEJI, però al final ja no. Gustavo Velastegui, francès, va ser president del 1994 al 2001, d'un país on ja no existia l'associació professional ni ell pertanyia a cap associació professional d'àmbit; i Arlin Ness, president elegit l'any 2001, procedent dels Estats Units, on existeix la pràctica professional però no hi ha formació d'educadors, ni organitzacions professionals, reforcen l'orientació que l'AIEJI manté actualment i que la fa poc representativa del col·lectiu professional del món.

EL FUTUR

Seguint el fil conductor del preàmbul a aquest article, l'opció de l'APESC en un primer moment i posteriorment del CEESC ha estat articular orgànicament el col·lectiu català d'educadors socials amb els col·lectius més pròxims, vinculant-se inicialment amb la FEAPES i posteriorment amb ASEDES, on té un paper destacat, i amb la mateixa lògica amb els col·lectius d'educadors del món a través de l'AIEJI.

La dinàmica d'aquesta organització no ha estat, durant els últims anys, enllaçar orgànicament amb els col·lectius professionals, sinó fer de l'Associació Internacional una plataforma de contactes personals que potser indirectament han beneficiat els col·lectius dels diferents països, però d'una manera totalment inorgànica i, per tant, debilitant la capacitat representativa de l'AIEJI. Els seus esforços han estat dirigits bàsicament al manteniment de l'aparell organitzatiu amb la finalitat que no desaparegui.

La presència de representants del CEESC en el Comitè Executiu de l'AIEJI ha estat centrada a potenciar l'adhesió de noves associacions nacionals a l'associació internacional, cosa que s'ha aconseguit amb dues organitzacions uruguianes, que ja hem

*Els esforços han
estat dirigits
bàsicament al
manteniment de
l'aparell
organitzatiu
amb la finalitat
que no
desaparegui*

esmentat més amunt, i s'ha establert una relació regular amb la nova associació portuguesa Conselho Nacional d'Educação Social (CNES), que encara no ha decidit la seva adhesió.

Aquesta llarga presència i el fet d'haver bregat en moltes direccions per fer més útil l'AIEJI als col·lectius professionals em permet apuntar alguns trets que em semblen indispensables per redreçar una entitat que ens fa falta, però no com està actualment. Perquè l'associació internacional tingui futur, penso que hauria d'apuntar cap a l'assumpció dels paràmetres següents:

L'AIEJI ha de ser una entitat representativa

Aquesta es la primera i indispensable condició per assegurar un futur útil per a la professió. Es tracta que, més enllà del que puguin dir els estatuts, s'opti per una política en la qual la representació del col·lectiu professional del món sigui una prioritat manifesta. Aquesta prioritat respon a una necessitat que seria enormement ben acollida per la professió organitzada en associacions nacionals o amb ganes d'organitzar-se. M'atreveixo a fer aquesta afirmació després d'haver impulsat des de l'Oficina Europea¹¹ de l'AIEJI el Simposi Europeu abans esmentat i tenir constància de l'interès despertat en un nombre elevat d'organitzacions professionals europees. Cal poder anar trobant temes que suscitin interès dels col·lectius professionals, com ha estat la Directiva europea relativa a les qualificacions professionals, però, com es pot llegir també en aquest número de *Quaderns*, el tema tractat pel Fòrum Nòrdic d'Educació Social, centrat bàsicament sobre la pràctica professional, dóna una idea de temes molt bàsics que la nostra professió té plantejats i per als quals, per no caure en situacions narcisistes, ens fa falta la discussió amb el contrapunt internacional.

L'Associació Internacional ha de ser internacional de veritat

Amb això vull expressar la necessitat de portar a terme una política que apunti al fet que hi siguin representats tots els col·lectius

*Es tracta que,
més enllà del
que puguin dir
els estatuts,
s'opti per una
política en la
qual la
representació
del col·lectiu
professional del
món sigui una
prioritat
manifesta*

*cal deixar de
banda les
orientacions
eurocèntriques i
nordcèntriques
que ha
desenvolupat
l'AIEJI
regularment*

¹¹ Des de l'Assemblea de Nova York, l'AIEJI es va organitzar en oficines continentals, que posteriorment s'instituíren per zones geogràfiques. Actualment existeixen les oficines d'Àfrica, Amèrica del Nord, Amèrica Llatina i Orient Mitjà. En aquests moments tenen activitat les oficines d'Amèrica Llatina i Europa. La direcció d'aquesta última està exercida pel CEESC des de l'any 2001.

d'educadors que existeixen al món, deixant de banda les orientacions eurocèntriques i nordcèntriques que ha desenvolupat l'AIEJI regularment, tot i que han existit algunes temptatives a països del Sud; però aquestes han tingut lloc més per donar suport a accions, projectes o programes educatius concrets, que no pas per impulsar l'enfortiment dels col·lectius professionals per a la posada en funcionament i el manteniment d'aquelles accions.

Crec que això és possible per dues propostes que hem introduït (no sense dificultats) els representants del CEESC en les polítiques del Comitè Executiu i que poden donar impuls a la presència de països del Sud a l'Associació Internacional:

- Atorgar, sense restriccions ni prevencions, el protagonisme i la representativitat de l'AIEJI a les organitzacions dels educadors socials de l'Uruguai a través de la responsabilitat de ser la seu per a la realització del XVI Congrés Mundial de l'AIEJI,¹² acceptada amb entusiasme des d'aquells país, malgrat la difícil situació social i econòmica en què es troba.
- Situar la quota d'associació a partir d'un criteri diferent de l'anterior, que fixava totes les quotes en francs suïssos i iguals per a tothom.¹³

L'Associació Internacional ha d'utilitzar les noves tècniques de la comunicació i de la informació

El fet d'haver de donar suport a tota la definició i realització de la política de l'AIEJI en les dues reunions anuals del Comitè Executiu aporta una enorme lentitud a les decisions i als processos engegats que la fan pràcticament inoperativa. Només funcionen aquelles coses en les quals s'utilitzen amb agilitat aquestes tècniques. Aquesta opinió queda palesa en l'ostracisme en què es troba la pàgina web¹⁴ des de fa més d'un any.

18 *no té cap sentit
haver de
desplaçar les 18
persones del
Comitè Executiu
dues vegades
l'anys a un lloc
del món, per la
dificultat física
de viatjar i per
l'alt cost que
representa la
realització
d'aquestes
reunions*

12 XVI Congrés Mundial de l'Associació Internacional d'Educadors Socials (AIEJI). Tema: Educació social: inclusió i participació; reptes ètics, tècnics i polítics. Montevideo (Uruguai), del 15 al 18 de novembre del 2005. cenfores@adinet.com.uy / adesu@adinet.com.uy / gtdelsur@netparatodos.com.uy / www.aiejilatinoamericano.org

13 Vegeu a l'annex 3 la iniciativa presentada al Comitè Executiu de novembre del 2003: Una proposta per fer l'AIEJI una associació amb més presència al món.

14 www.aieji.org

Igualment, no té cap sentit haver de desplaçar les 18 persones del Comitè Executiu dues vegades l'any a un lloc del món, per la dificultat física de viatjar i per l'alt cost que representa la realització d'aquestes reunions, que serien molt més econòmiques si es fessin per videoconferència, cosa que, a més a més, permetria augmentar la freqüència dels contactes.

L'AIEJI ha de deixar de viure únicament de les quotes dels seus socis

Una associació internacional que estructura la seva política a partir de les quotes dels seus associats i no de les necessitats mesurades per aconseguir els objectius, és una organització que difícilment podrà avançar per desenvolupar-los.

Per aquesta raó, cal dissenyar polítiques de recerca de recursos en diferents institucions nacionals i internacionals. En aquest sentit, no tan sols no s'han dissenyat polítiques en aquesta direcció, sinó que l'estatut consultiu de l'ONU i de la UNESCO que l'AIEJI tenia molt present des del seu començament i que li donava prestigi, es va perdre el juliol de 1997,¹⁵ a partir d'una comunicació de la UNESCO en què s'anunciava una nova estructuració de les relacions amb les organitzacions no governamentals internacionals i que deixava l'AIEJI amb un estatut de relacions informals amb aquesta entitat.

L'AIEJI ha de perdre els tics negatius que tenen moltes ONG

Em refereixo a dos aspectes negatius que acostumen a anar aparellats en un bon nombre d'entitats no governamentals: el del paternalisme i el de l'obtenció de beneficis secundaris. El primer pot quedar eliminat en el moment en què l'associació internacional esdevingui realment representativa, deixant d'estar impulsada per alguns i responent realment als interessos col·lectius; per eliminar el segon, no n'hi ha prou amb l'obtenció de la representativitat, sinó que cal crear, a més a més, una estructura orgànica que ho impedeixi i un ritme regular de discussió sobre les orientacions ideològiques de l'organització.

cal dissenyar polítiques de recerca de recursos en diferents institucions nacionals i internacionals

dos aspectes negatius que acostumen a anar aparellats en un bon nombre d'entitats no governamentals: el del paternalisme i el de l'obtenció de beneficis secundaris.

19

Cal crear, una estructura orgànica que ho impedeixi i un ritme regular de discussió sobre les orientacions ideològiques de l'organització

¹⁵ Comunicat realitzat per Lisbeth Shaudinn, directora de la Divisió de relacions amb les organitzacions internacionals de la UNESCO. 09.07.97.

L'AIEJI ha de renovar substancialment el seu Comitè Executiu

Dels divuit membres elegits a l'Assemblea de Barcelona (juny 2001), set persones hi han tingut una permanència durant 16 anys o més; en un cas s'ha passat la presència de pare a fill; de les quatre persones que representaven països del Sud (dos africans, un palestí i un llatinoamericà) han desaparegut tots en aquests dos anys, menys el representant de l'Uruguai. Només sis representen col·lectius professionals, però en realitat només n'hi ha cinc, ja que en Jordi Usurriaga i jo en representem un de sol.

Les pressions perquè es porti a terme aquesta renovació han fet que la major part de les persones que en fa molts que hi són anunciïn que no s'hi tornaran a presentar. Aquesta és una bona perspectiva per dinamitzar l'AIEJI, però ara fa falta la introducció de nous candidats que representin col·lectius professionals i trobar novament un president que surti d'aquest àmbit. Les dues coses són una feina que cal fer fins l'any 2005, i no és fàcil per la desvinculació que molts col·lectius han mantingut fins fa molt poc temps.

CONCLUSIÓ

El lector es pot estar preguntant, després de la lectura d'aquest article construït sobre la idea de la necessitat d'una organització professional d'àmbit internacional i la crítica a l'actual organització, què hi fan les nostres organitzacions professionals, no tan sols adherides sinó a més a més actives, en la realització de les polítiques d'aquesta AIEJI?

Segurament la resposta es troba en la primera de les dues idees. La tasca que cal fer és la d'explorar les possibilitats que aquesta organització té per esdevenir allò que el col·lectiu professional necessita i que hem apuntat a l'inici de l'article. Aquesta exploració no és una activitat asèptica, sense embrutar-nos, sinó que evidencia el mal funcionament, i es fan propostes que molt sovint són descartades, però, de tant en tant, algunes s'aproven i tenen una transcendència considerable.

En algun moment caldrà veure si el resultat de l'exploració ens ha de fer continuar l'intent de renovació o caldrà pensar a buscar la cobertura de les necessitats de tercers a través del marc internacional des d'una altra estructura orgànica diferent de l'AIEJI.

fa falta la introducció de nous candidats que representin col·lectius professionals i trobar novament un president que surti d'aquest àmbit.

ANNEX 1

Relació dels Congressos de l'Associació Internacional d'Educadors Socials. AIEJI

- I Congrés. Amersfoort. Holanda. 1952
La pràctica a Europa del "case work" americà
El càstig en l'acció reeducativa
La col·laboració entre els centres de formació d'educadors i els serveis
L'expedient del jove en un servei reeducatiu
- II Congrés. Brussel·les. 1954
Els aspectes essencials del treball de l'educador especialitzat
La composició dels grups en un internat reeducatiu
La formació dels educadors de joves inadaptats
- III Congrés. Fontainebleau. França. 1956
La naturalesa de les relacions entre jove i educador
La dinàmica de grup i l'educador de joves inadaptats
La readaptació social dels joves a través del medi natural
- IV Congrés. Lausana. Suïssa. 1958
El perfeccionament dels educadors de joves inadaptats en exercici professional
Els criteris per mantenir els joves inadaptats en el si familiar
- V Congrés. Roma. Itàlia. 1960
L'educador social i la seva higiene mental
- VI Congrés. Freiburg-im-Breisgau. Alemanya. 1963
La formació de base, l'especialització i el perfeccionament dels educadors especialitzats
- VII Congrés. Versalles. França. 1970
El rol social dels educadors de joves inadaptats

- VIII Congrés. Suïssa. 1974
L'educador i les noves conductes dels joves en dificultat
- IX Congrés. Mont-real. Canadà. 1978
El futur de l'inadaptat
- X Congrés. Copenhaguen. Dinamarca. 1982
Entre la segregació i la integració, el dret a la diferència
- XI Congrés. Jerusalem. Israel .1986
Les opcions socials i econòmiques a favor dels joves en dificultat
- XII Congrés. Nova York. EUA. 1990
Joves en dificultat: construir amb ells el futur.
- XIII Congrés. Potsdam. Alemanya. 1994
L'educació i les crisis existencials
- XIV Congrés. Brescia. Itàlia. 1997
Funcions socioeducatives en un món multicultural
- XV Congrés. Barcelona. Catalunya. 2001
Ètica i qualitat en l'acció socioeducativa
- XVI Congrés. De propera celebració, novembre 2005 a Montevideo. Uruguai
Educació social: inclusió i participació. Reptes ètics, tècnics i polítics

ANNEX 2

Relació de presidents de l'Associació Internacional d'Educadors Socials (AIEJI)

- Mulock Houver. Holanda. 1951-1964
Director dels centres residencials "Zandbergen"
Va deixar la presidència quan va ser nomenat secretari general de la Unió Internacional de Protecció a la Infància.
- Henri Joubrel. França. 1964-1978
Jurista de professió, la qual va abandonar durant la Segona Guerra Mundial per dedicar-se al moviment escolta no confessional i als nois amb dificultats sortits de la guerra.
- Claude Pahud. Suïssa. Romande. 1978-1986
- Daniel Dupied. França. 1986-1994
President de l'ANEJI en el moment de la seva elecció.
- Gustavo Velastegui. França, tot i que d'origen equatorià. 1994-2001
Director de l'Escola d'Educadors Especialitzats a la ciutat de Lille.
- Arlin Ness, elegit a l'Assemblea General de l'any 2001
President de l'organització Starr Commonwealth. Vinculat estretament amb la Fundació Kellogg's.

ANNEX 3

Una proposta per fer de l'AIEJI una associació amb més presència en el món

Sobre el càlcul de quotes per a membres de l'AIEJI

1. Presentació

En la nostra última reunió de Copenhaguen teníem un punt en l'ordre del dia on havíem de plantejar, discutir i organitzar les estratègies de l'AIEJI per als dos anys que resten de mandat del present Comitè Executiu. Per desgràcia, el temps no ens va permetre desenvolupar aquest punt. Tot i així, ara que tenim la casa endreçada després del treball realitzat durant aquests dos anys (segons expressió del nostre president), pensem que si no fem propostes entre reunions podem perdre sis mesos preciosos en aquest tram final del nostre mandat.

El que plantegem avui en aquesta proposta s'havia pensat tractar-ho a la nostra última reunió, encara que per a això no havíem elaborat cap document. Dues coses ens han impulsat a escriure-ho: d'una banda, la necessitat de passar-ho a tots els membres per a la seva discussió abans del novembre, i entre reunions –si no ens decidim a utilitzar les videoconferències– el millor mitjà que tenim és el correu electrònic; d'una altra, el correu de Daniel Dupied manifestant la seva inquietud en relació amb la política de socis que vam decidir a Montevideo i que s'ha fet realitat a partir de la reunió de Copenhaguen, i les conseqüències que aquesta té en relació amb els nostres col·legues de regions socioeconòmicament desfavorides.

Pensem que en els plantejaments per als dos anys que ens queden de mandat haurem d'introduir nous elements relacionats amb l'opció que va triar la nostra organització quan va decidir la celebració del XVI Congrés Mundial de l'AIEJI en un país del Sud. Això, si ho recordeu, no va ser una casualitat sinó una voluntat (controvertida i discutida, com ha de ser) de fer que la nostra organització sigui realment mundial i de potenciar-la, aprofitant la convocatòria del congrés, a l'Amèrica Llatina... Tot i així, la nostra política de socis està en oposició amb aquesta voluntat de fer participar els països amb dificultats socioeconòmiques i s'orienta, al nostre entendre, a reforçar una associació d'educadors de països desenvolupats que exclou, per

motius econòmics, països febles. Això, tractant-se d'una associació d'educadors socials, ens situa en un dilema ètic que hauríem d'intentar discutir i resoldre.

La nostra proposta és una aportació per permetre la presència d'associacions i organitzacions dels anomenats països del Sud i, també, per a la resolució d'aquest conflicte ètic. Pot ser que existeixin altres fórmules que les que aquí ens plantejem, però és un tema que, al nostre entendre, hem d'encarar i resoldre immediatament si no volem que el congrés de Montevideo no doni els fruits com esperem i que els nostres col·legues uruguaians es trobin amb grans dificultats a l'hora de potenciar l'associacionisme en aquella zona del planeta.

2. Proposta

Fins ara, les quotes per ser membre de l'Associació són determinades per la categoria de membre, especificada a l'article 3.1, independentment de la situació econòmica i la riquesa dels països.

Aquesta proposta, a debat, planteja com a base una diferenciació de quotes segons el país de procedència dels membres adherents, aplicant un criteri d'equitat. Entenem que per a tots els països no significa el mateix, ni té el mateix impacte econòmic, el pagament de quotes: no és el mateix pagar 100 dòlars per a un noruec que per a un etiòp. Així doncs, es proposa que les quotes no siguin les mateixes ni fixes per a tots els països i que existeixi una fórmula de càlcul per establir-les.

Premissa de càlcul 1. S'utilitza com a base l'Informe de Desenvolupament Humà publicat cada any per les Nacions Unides, a partir del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD).

Premissa de càlcul 2. Diferenciació entre països industrialitzats, desenvolupats o rics, i els països no industrialitzats, subdesenvolupats o pobres. Podem trobar-nos aquesta classificació a l'informe assenyalat, a partir de l'índex de pobresa humana, on ja es classifica els països en desenvolupats i no desenvolupats. La quota per als països identificats com a desenvolupats serà, segons indiquen els estatuts, la que marca el Comitè Executiu de l'Associació, entenent que aquestes quotes són les màximes aportacions que fan els membres. Per tant, les quotes actuals serien les aplicades als països considerats desenvolupats.

Per als països no desenvolupats, seguint sempre els criteris de l'Informe de les Nacions Unides, plantejem dues formes de càlcul.

Fórmula 1: càlcul de les quotes a partir d'un bé de primera necessitat, per exemple una "barra de pa" d'1 kg.

Prenem com a base el país desenvolupat més mal situat en la classificació de l'Informe. Es demana al soci membre del país desenvolupat que ens indiqui quant costa una barra de pa al seu país. Dividim la quota d'AIEJI pel cost d'una barra de pa, i tindrem el total de barres de pa que es poden adquirir en aquest país desenvolupat amb la quota de l'AIEJI.

Demanam al candidat a membre de l'AIEJI del país no desenvolupat quant costa una barra de pa al seu país. La quota per a socis de l'AIEJI dels països no desenvolupats seria: preu de barra de pa en aquest país no desenvolupat, multiplicat pel nombre de barres de pa del país desenvolupat. El resultat seria la quota a pagar.

Exemple. Suposem que el país més mal classificat dels desenvolupats és Espanya, i la quota per ser soci és de 100 dòlars americans. Amb aquest import es poden comprar 125 barres de pa. El país no desenvolupat és Etiòpia, i esbrinem (ens ho diu el soci que es vol adherir) que una barra de pa al seu país costa 0,10 dòlars americans. La quota que hauria de pagar per ser membre de l'AIEJI seria:

125 barres de pa del país desenvolupat MULTIPLICAT per 0,10 dòlars (preu de la barra de pa a Etiòpia). Resultat = 12,5. Aquesta seria la quota en dòlars americans que haurien de pagar els etiòps per ser membres de l'AIEJI.

Aquest càlcul s'hauria de formular per a cada sol·licitud de membre d'un país no desenvolupat.

La base del bé de primera necessitat es pot debatre, modificar i consensuar.

Fórmula 2: A partir dels diferents indicadors que ens marca l'informe de les Nacions Unides, podem fer que les quotes siguin proporcionals segons la classificació dels països i prenent com a base de la proporció la quota que paguen els països desenvolupats.

Els indicadors que podríem utilitzar són els següents:

- Indicador de pobresa humana-1 (IPH-1): mesura la pobresa dels països.
- Indicador de pobresa humana-2 (IPH-2): mesura la pobresa interna dels països industrialitzats.
- Índex de desenvolupament humà (és el que utilitza el PNUD per classificar els països): mesura el grau de desenvolupament dels països.

Exemple. País desenvolupat més mal classificat: Espanya. IPH-1/IPH-2, índex 17%. País que es vol adherir: Etiòpia. Índex 78%.

Es calcula la proporció d'Etiòpia respecte a Espanya.

Base de càlcul: el 17% d'Espanya és la unitat = 1

Quant serà el 78%?

Resultat: 78×1 dividit entre 17 = 4,59.

La quota a pagar per als etiòps seria el resultat de la DIVISIÓ de la quota normal dels espanyols per 4,59. Si els espanyols paguen 100, els etiòps 100 dividit per 4,59, que és igual a 21,78.